AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 18 — CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JANUARY 22D, 1936 — LETO XXXIX. — VOL. XXXIX.

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev

Marko Babič, gostilničar v Dodgeville, Mich., je bil zadnje dni aretiran pod obtožbo, da je zažgal lastno poslopje z namenom, da dobi $4,500 zavarovalnine. Izpuščen je bil proti varščini $1,000.00.

V Butte, Montana, je preminul rojak Anton Perne, star 48 let, doma iz Trzina pri Domžalah. Bil je samec. Ranjki zapušča v Clevelandu brata Louisa, v stari domovini pa tri sestre.

V Braddock, Pa., je preminula rojakinja Mary Žnidaršič, stara 45 let, doma iz Gornje Planine na Notranjskem. Tu zapušča moža, osem otrok v starosti od treh do 21 let, brata v Chicagi in sestro v Homerville, Pa.

Podružnica št. 6 S. Ž. Z., Barberton, Ohio, priredi v nedeljo 26. januarja v dvorani Domovina lepo igro "Kralj Matjaž." V soboto, 25. januarja, pa priredi društvo sv. Martina J. S. K. J. plesno veselico v isti dvorani.

V Grass Valley, Cal., je preminul rojak Anton Trselič, doma iz Gorice pri Krškem. Star je bil 66 let.

Župnik slovenske fare v Milwaukee je vsled naporov v zadnjih dnevih zbolel in se je moral podati v bolnišnico.

V West Allis, Wisconsin, se je priglasil Mr. Ludvik Oblak, sin pionirske slovenske ondotne družine, da bo kandidiral za mestnega asesorja, za kar ima vse potrebne zmožnosti.

V Kenosha, Wis., se je smrtno ponesrečil hrvatski rojak John Koprovič, ki je opravljal službo nočnega čuvaja pri Nash Motor Co. V temni noči je korakal na delo, ko je na železniškem tiru padel in še predno se je mogel dvigniti, je prihitel vlak, ki ga je ubil.

V Sheboygan, Wis., je preminula rojakinja Frances Slapnik, stara 65 let. Pokojna je živela 45 let v Sheboyganu. Poleg soproga Antona zapušča še štiri hčere, od katerih je ena redovnica.

—o—

Izostajanje iz šol

Dečki in deklice, ki bodo v bodoče izostajali iz šol in se potepali, bodo precej škodovali blagajni šole. Nova postava, ki je šla v veljavo 1. januarja, določa $30.60 stroškov za vsakega otroka v ljudski šoli na leto in $45.80 za vsakega otroka v višji šoli. Državna šolska oblast bo odtrgala dnevno 17c za vsakega otroka, ki brez vzroka ni prišel v ljudsko šolo in 25 centov za otroka v višji šoli, ki je izostal. Učiteljice bodo v bodoče morali bolj paziti, da otroci redno zahajajo v šolo.

Coughlin shod

Za nocoj večer, 22. januarja, se sklicuje organizacijski shod pristašev Coughlina, da se ustanovi podružnica Lige za socialno pravico. Shod se vrši v Kunčičevi dvorani na Waterloo Rd. Vsi ste vabljeni. — Mary Unetič, 16412 Arcade Ave.

Društvo Bled št. 20 SDZ

Tajnik omenjenega društva sporoča, da ne bo pobiral asesmenta drugače kot na seji in vsakega 25. dne v mesecu ob 8. uri zvečer. Doma na domu absolutno ne bo vzel več asesmenta. Fred Krečič, tajnik.

Množica napadla komunistični časopis

London, 22. januarja. Ker je tukajšnji komunistični časopis napisal nedostojne opazke ob priliki smrti angleškega kralja George V. je razjarjena množica se navalila na uredništvo komunističnega časopisa in porušila vse.

—o—

Bankirji so baje podpiratelji porodne kontrole v Zed. državah

Cleveland. — Phillip Johnson, znani propovednik v državi Ohio, je govoril na shodu kongresmana Martin Sweeneya te dni in omenil, da so ameriški bankirji pravi podpiratelji porodne kontrole v Zed. državah. Johnson je zagovornik idej pokojnega senatorja Huey Longa.

"Veliki finančniki so prepričani, da je v deželi preveč siromakov," je govoril Johnson. "Ti siromaki se od časa do časa oglašajo v javnosti in povedo jasno svoje mnenje. Na potu so bankirjem, ki so začeli pridigati porodno kontrolo, da se iznebijo siromakov in lahko potem vršijo kontrolo nad narodnim premoženjem.

"Jaz obtožujem te ljudi, da so morilci nerojenih detet," je nadaljeval Johnson, "toda revolucija tozadevno se je že pričela."

Kot govornik je sledil Johnsonu Alan Blackburn, profesor na univerzi. Tekom svojega govora je dejal: "O meni se govori, da sem trikrat neumen. Prvič sem neumen, ker verujem v nauke senatorja Longa. Drugič sem neumen, ker verujem v načrte dr. Townsenda, in tretjič sem neumen, ker poslušal Rev. Coughlina.

"Toda pri tem me tolaži zavest, da živim v ogromni prijateljski družbi. Programi omenjeni treh ljudi se tako hitro širijo, da nas je že več "norcev" kot pametnih v Ameriki. Kmalu bomo na eni strani Morgan, Mellon in milijarderji, na drugi strani pa vsi oni, ki želimo svojemu bližnjemu povprečno srečno življenje."

—o—

Listnica uredništva

Kandidat za državljanstvo. Župan mesta Clevelanda ima sedem pomočnikov, ki se imenujejo direktorji in ki so predstojniki posameznih oddelkov mestne vlade. Njih imena so: direktor postav: Alfred Clum. Direktor parkov in javne lastnine: Hugo Varga. Direktor javnega zdravja in blagostanja: Fred W. Ramsey. Direktor javne varnosti: Elliott Ness. Finančni direktor: G. A. Gesell. Direktor javnih utilitet (elektrarna in vodovodi): Frank O. Wallene. K tem lahko prištejemo še komisarja za cestno železnico, ki je Edward Schweid.

Angleška društva

Vsa podporna, družabna in sportna ter kulturna društva Angležev, Škotov, Velšev in drugih organizacij, katerih člani so prišli iz angleškega imperija, bodo skupno priredila veliko žalno manifestacijo za pokojnim angleškim kraljem. Brez razlike je sleherno društvo odglasovalo, da se udeleži manifestacije.

Razprodaja čevljev

Pri Frank Butalu, 6410 St. lair Ave., Cse vrši te dni velika razprodaja obuvala. — Berite oglas za cene.

Predsednik Roosevelt molči o namenih glede bonus postave

Washington, 21. januarja. — Predsednik Roosevelt molči glede vojaškega bonusa, ki je bil včeraj sprejet tudi v senatni zbornici z veliko večino 76:16. Bonus postava je bila že prej sprejeta v poslanski zbornici. Poslana je bila zdaj poslanski zbornici, da se izravnajo nekatera nasprotja, nakar dobi predsednik bonus postavo v sredo popoldne, da jo podpiše ali pa vetira.

Na eni strani svetujejo predsedniku njegovi dobri prijatelji, da podpiše bonus postavo, na drugi strani mu zopet enako dobri prijatelji odsvetujejo. Radi tega predsednik molči in nihče ne ve, kaj bo naredil.

Nasvetovali so mu, da podpiše, kajti vsi voditelji stranke so za bonus postavo, in če jo vetira, imajo zagovorniki bonus postave v obeh zbornicah več kot dvetretinsko večino, da uveljavijo postavo proti vetiranju.

Nadalje mu prijatelji svetujejo, da je letos predsedniško leto in da milijon glasov bivših vojakov bo skrajno dobro došlo. Predsednik Roosevelt je vse to pretehtal in — molčal. Splošno se govori, da bo Roosevelt vetiral bonus postavo, razen če se v zadnjem trenutku ne zgodi kaj nepričakovanega. — Očividno je pa da je Roosevelt že zaključil svoje mnenje tozadevno, toda ne pride v javnost, dokler se ne bo zahtevalo od njega.

—o—

Znižane cene

Telefonska družba The Ohio Bell Telephone Co. naznanja, da je znatno znižala cene za pogovore na razdaljo, in sicer ob večernih urah ob delavnikih in ves dan ob nedeljah. Cene so v največ slučajih znižane za celih 30 odstotkov. Nedeljske cene telefonskim pogovorom na razdaljo so sedaj slične kot cene nočnim pogovorom. Cena telefonskega razgovora med Clevelandom in med mestom 100 milj od Clevelanda je bila doslej 90 centov, nova cena je samo 65c. Cena pogovora med Clevelandom in mestom 300 milj daleč od Clevelanda, ki je bila dosedaj $1.80 je po novem samo $1.20. Cena razgovorom med Clevelandom in 1,000 milj razdalje je bila doslej $4.75. Nova cena je samo $3.00.

Predsednik zbornice

Včeraj se je začela pred apelatno sodnijo prva razprava, ki naj dožene, kdo je predsednik mestne zbornice v Clevelandu. Mestni direktor postav, Alfred Clum, je trdil pred sodnijo, da je bil le DeMaioribus pravilno izvoljen, in da sta Artl in Reed zgubila pravico do predsedništva, ker se nista pravočasno oglasila tekom glasovanja.

Smrtna kosa

Včeraj zvečer je preminula po dolgi in zelo mučni bolezni dobro poznana Slovenka v naselbini, Mrs. Mary Dolenc, rojena Ravnahrib, stara 66 let. Stanovala je na 6224 Carl Ave. Bila je članica društva Srca Marije staro. Pogreb bo vodil A. Grdina in Sinovi pogrebni zavod. Podrobnosti jutri.

Fara sv. Kristine

Seja skupnih društev fare sv. Kristine se vrši v četrtek, 23. januarja, zvečer v dvorani sv. Kristine. Prosi se vse zastopnike, da so polnoštevilno navzoči.

Žalovanje za kraljem bo trajalo celo leto

London, 21. januarja. Smrt angleškega kralja je popolnoma zmešala račune elitni angleški družbi, ki se je pravkar nahajala na vrhuncu družabne sezone. Vse slavnosti, vse prireditve količkaj veselega ali družabnega značaja so odpovedane, in to enako v angleški visoki kot priprosti družbi, kot tudi pri poslaništvih vseh dežel, ki imajo svoje zastopnike v Londonu. — Uradno žalovanje na angleškem dvoru bo trajalo celo leto, pri armadi in mornarici in pri ostalem občinstvu šest mesecev, za splošen narod pa en teden. Vsi dvorjani morajo biti prvih šest mesecev oblečeni v popolnoma črno obleko brez vsakih okraskov, le ženskam je dovoljeno nositi bisere, ne pa drugih nakitov. Zaprta so vsa gledališča in zabavišča. Pričakuje se, da bo novi kralj v nekaj tednih odredil ukinjenje javnega žalovanja.

—o—

Sweeney rebelira

Iz Washingtona se poroča, da je bil včeraj opoldne v poslanski zbornici stavljen predlog, da zbornica preneha s poslovanjem za dotični dan kot v znak sožalja za umrlim angleškim kraljem. Vsi poslanci so bili za to, samo kongresman 20. distrikta iz Clevelanda, Martin Sweeney, je glasno zakričal: "No!" Zaman je prosil za besedo. Predsednik zbornice ga niti pogledal ni. Pozneje je Sweeney izjavil: "Gotova osebà je umrla. Jaz spoštujem to gotovo osebo, toda kaj briga to ameriški kongres! Spominjam se, da so pod vlado kralja George V. njegove čete napadle moj rojstni kraj in so bili med žrtvami tudi moji sorodniki!"

Radio nastopi otrok

Tekom preteklih treh nedelj je tvrdka A. Grdina & Sons, 6019 St. Clair Ave. priredila na WJAY radio postaji poskusne nastope naše slovenske mladine. To je bil prvi enak poskus v naši naselbini, in se je precej lepo obnesel. Prihodnjo nedeljo priredijo A. Grdina & Sons zopet enega teh mladinskih radio nastopov, in kot pravijo bo to zadnji mladinski radio nastop, razven če se ljudje oglasijo v velikem številu in izrazijo željo, da se ti koncerti nadaljujejo. Tvrdka A. Grdina in Sinovi ne more sama vedeti, če nastop mladine ugaja ali ne, torej bi rada zvedela za mnenje javnosti. Če se oglasi dovolj ljudi z željo, da se nastop mladine na radio postaji nadaljuje, bo tvrdka rada ugodila ljudem. Toda sporočiti je treba.

Okradeni zdravnik

Nepoznani roparji so vdrli v urad dr. Antona Peuza, 11803 Buckeye Rd. in odnesli $575.00, katere je imel v železni blagajni. V isti blagajni je bilo tudi nekaj strupov, katere so pa roparji pustili nedotaknjene.

Vile rojenice

— Pri družini Mr. in Mrs. Jakob Strekalj, 702 E. 159th St. so se oglasile vile rojenice in prinesle krepkega fantka, prvorojenca. Mama se je pisala prej Molly Skrabec. Mati in otrok sta zdrava. Naše čestitke.

Izvanredna seja

Društvo Kristusa Kralja št. 226 K. S. K. J. vabi članstvo društva, da se udeleži izvanredne seje dne 23. januarja ob 7. uri zvečer. Seja se vrši na domu tajnika na 6329 Carl Ave. Jako važno! — Predsednik.

Revolta v abesinski provinci Gojam je v korist Italijanov

Addis Ababa 21. januarja. — Iz verodostojnih virov iz Addis Ababe se poroča, da je abesinski cesar Haile Selassie bil prisiljen poslati dva svoja najboljša generala v severozapadno provinco Gojam, kjer je izbruhnila nevarna revolta.

Novice o spopadu med lojalnimi in puntarskimi abesinskimi četami so dospele v glavno mesto, toda cenzura je preprečila njih priobčitev. Poroča se, da revolta abesinskega cesarja silno skrbi.

V Gojam provinco je bil poslan general Kenizmač Sale, ki je poznan pod imenom "ubijalec revolt." Z njim je dospelo več tisoč lojalnih čet, ki so šle na pomoč abesinskemu generalu Hapte Mariamu, ki se je že poprej boril s puntarji.

Ako se Hapte Mariamu posreči potlačiti revolto, ki je začela leti že novembra meseca, tedaj ima priliko, da dobi cesarjevo hčer Isahalo za ženo.

Revolta v lastni deželi je tudi vzrok, da Haile Selassie ne more nadaljevati z ofenzivo na južni fronti, kjer so Italijani ponovno začeli pritiskati, ko je deževje prenehalo. Iz Rima se poroča, da je baje padlo 5,000 Abesincev, in da so jih Italijani 3000 vjeli. V drugih krogih se pa trdi, da so Italijani napisali to zmago na papir, da pomirijo razburjene duhove doma.

—o—

Roosevelt in Davey

Da se je kongresman Stephen Young odpovedal kandidaturi za governerja pri primarnih volitvah je v prvi vrsti odgovorno vodstvo demokratske stranke v Washingtonu. Če bi demokratska stranka pri primarnih volitvah v maju mesecu imela dva ali več kandidatov za governerja, bi nastal spor v stranki, ki bi škodoval predsedniku Rooseveltu v državi Ohio, ki je dvomljiva letos za predsednika. Prvotno predsednik Roosevelt nikakor ni bil naklonjen governerju Daveyu, toda zadnje čase se je politični položaj tako spremenil, da postaja Davey močnejši in če bodo demokratske fakcije v državi zedinjene, ima Roosevelt priliko priboriti zmago tudi v Ohio, ki je sicer normalno republikanska država.

Odklonjena kompanija

J. C. Mertz, Inc., tvrdka, ki posluje s tem, da kupuje posojilnične knjižice, ni dobila včeraj na zahtevo dovoljenja, da sme še naprej poslovati in trgovati s hranilnimi knjižicami, ker ta tvrdka ni mogla dokazati, da je solventna in finančno močna dovolj, da drži svoje obljube. Državni nadzorniki so izjavili, da so dobili pri kompaniji samo $114.00 v gotovini in $5000 v sekuritetah.

Coughlinov shod

Nocoj večer, 22. januarja, se vrši ustanovni shod Coughlinove organizacije za newburško okrožje, ko se bo ustanovila podružnica Lige za socialno pravičnost. Shod se vrši v slovenski šoli ob 7:30 zvečer.

Skupna društva

Nocoj je seja skupnih društev fare sv. Vida v navadnih prostorih. Zastopniki in zastopnice so prošeni, da se gotovo udeležijo. Na seji bodo prebrani računi zadnje prireditve. Pridite vsi!

Kraljeva smrt je deloma potolažila Lahe

Rim, 21. januarja. — Smrt angleškega kralja je nekoliko ublažila jezo Italijanov nad Anglijo, katero so delali odgovornim, da je izsilila sankcije proti Italiji. Laško časopisje piše, da je bil pokojni kralj "plemenit in pravi oče svojega naroda."

—o—

Kongres pritiska z novimi pogoni na tujezemce v Ameriki

Washington, 21. januarja. — Generalni naseljniški komisar Zedinjenih držav, MacCormack, je poslal delavskemu departmentu vlade priporočilo, da kongres naredi nove postave glede pogonov na gotove kriminalne tujezemce v Ameriki, ki so dosedaj izvzeti od deportacije.

Med drugimi nasveti je tudi ta, da kongres naredi postavo, glasom katere sodniki sami ne smejo pomilostiti tujezemev, pač pa mora dati tozadevno dovoljenje obenem delavski oddelek vlade.

Obenem je generalni naseljniški komisar sporočil vladi, da še vedno več tujezemcev odhaja iz Amerike kot pa jih prihaja. Obenem pa vedno več tujezemcev prosi za podelitev državljanstva.

Tekom preteklega fiskalnega leta je ameriška vlada deportirala 8,319 tujezemcev, 7,918 pa, katere so dobili, da so nepostavnim potom prišli v Ameriko, je dobilo dovoljenje, da so prostovoljno odpotovali.

Lansko leto se je naselilo v Zedinjenih državah 34,956 novih naseljencev, toda odpotovalo je pa 38,834 tujezemcev, poleg 16,000 deportiranih. V Ameriki se nahaja še vedno nekako 4 milijone tujezemcev, ki niso vzeli niti prvega papirja, dočim jih je nad 7 milijonov, ki niso državljani.

—o—

Bančno premoženje

Med sto največjimi bankami v Zedinjenih državah jih je pet, ki imajo nad en tisoč milijonov dolarjev premoženja. Največja banka v Zedinjenih državah je Chase National banka v New Yorku, ki izkazuje $2,075,131,-244 premoženja. Cleveland pa ima tri banke ki štejejo nad $100,000,000 premoženja, in sicer The Cleveland Trust Co., ki je po premoženju dvajseta največja banka v Ameriki, potem Central National, ki je 43. po vrsti, in National City banka, ki je 46. v redu ameriških bank. Poleg tega je tudi Society of Savings, ki šteje $108,000,000 premoženja, toda ni direktna banka, pač pa ima značaj družabne hranilnice.

Žalostna vest

Mr. Jerry Mohar, 6129 St. Clair Ave. je dobil iz stare domovine žalostno vest, da mu je v Malem logu pri Loškem potoku umrla mati v visoki starosti 80 let. Pokojna zapušča doma eno hčer, enega sina in 5 vnukov, v Ameriki pa sina Jerry Mohar, hčer Agato Zakrajšek in vnuka Jerrya Mohar ml., pastorka Franka Bambiča in še več sorodnikov. Naj bo ranjki rahla domača zemlja!

Danes je plača

Vsi mestni uslužbenci bodo danes plačani, tudi policisti in ognjegasci. Plače niso dobili že od 1. decembra.

Novi angleški kralj je popolnoma "izučen" za vlado

London, 21. januarja. Novi angleški kralj, ki si je takoj ob smrti kralja Georga V. nadel ime kralj Edward VIII, je bil rojen 23. junija, 1894. Že takoj od rojstva naprej je waleški princ, kot se nazivlje angleški prestolonaslednik, užival veliko popularnost po vsem angleškem imperiju.

Ko so ga krstili so mu dali sedem imen, kot je to navada pri kraljevih otrocih. Dobil je sledeča imena: Edward, Albert, Christian, George, Andrew, Patrick in David. Navada je, da si novi kralj ob nastopu vlade izbere eno izmed teh imen kot kraljevo ime. Novi kralj si je izbral ime Edward.

Od svoje mladosti sem mladi princ ni bil trmoglav, pač pa precej pohleven, dasi so mu polagoma tekom vzgoje znali dopovedati, da mora imeti trdno voljo in biti pripravljen reči "ne," če pravica to zahteva.

Že kot otrok je pripovedoval, kaj bo naredil, kadar on pride na kraljevi prestol. Seveda so bile to večinoma fantastične ideje. Ko je deloma odrastel, so ga poslali na mornariško akademijo v Dartmouth, kjer je bil podvržen enaki vzgoji kot vsi drugi učenci.

Postal je kadet, poročnik in kapitan v kraljevi mornarici. Ko se je izobrazil v pomorskih zadevah, so ga premestili v armado, kjer je moral služiti najprvo kot korporal, dokler ni napredoval do stotnika. In tedaj je izbruhnila svetovna vojna.

Poznan je bil tedaj kot jako ljubezniv družabnik, rad se je igral, toda bil je tudi energičen, kadar so razmere zahtevale. Včasih se je tudi rad in preveč pošalil in uganjal tudi burke. Te je prišlo njegovi materi kraljici na uho, ki se je nenapovedana pripeljala v Oxford, kjer je sina ostro prijela in ga premestila iz Oxforda v Cambridge. Njegova mati je poznana kot jako natančna, da, celo puritanska ženska.

Končno so ga poslali na fronto, kjer je ostal tri leta. Takoj ob prihodu na fronti je povedal, da ne želi, da bi mu radi njegovega stanu prizanašali. Kakor pripovedujejo stari narednik, se je na fronti vzorno obnašal.

Po končani vojni so ga pošiljali na potovanja po svetu. Seznaniti se je moral z obširnim angleškim imperijem. Vsepovsod, kamor je prišel, si je znal s svojo ljubeznivostjo in demokratičnim nastopom pridobiti ljudi.

Novi kralj je srednje postave, suhljat, toda močan, razvit in silno aktiven. Poleg tega je silno čedne zunanjosti, za katero se je zanimalo že tisoče žensk, toda princ je ostal samski in kot tak je včeraj nastopil vlado največjega imperija sveta. Oženil se ne bo. Nekoč je izjavil: — "Anglija je imela svoje čase deviško kraljico, zakaj ne bi imela tudi kralja-pečlarja!"

—o—

Brezposelna akcija

Redna seja Jugoslov. sekcije za brezposelno zavarovanje se vrši v petek večer 24. januarja v SND na St. Clair Ave., dvorana št. 2, novo poslopje. Podana bodo važna poročila in razmotrivalo se bo o bodoči akciji.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto $5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto, $5.50, pol leta, $3.00. Za Evropo, celo leto, $8.00. Posamezna številka, 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

U. S. and Canada, $5.50 per year; Cleveland, by mail, $7.00 per year.
U. S. and Canada $3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, $3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid by carriers, $5.50 per year, $3.00 for 6 months.
Single copies 3 cents. European subscription, $8.00 per year.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 18, Wed., Jan. 22, 1936

Protesti, ki so na dnevnem redu

Kot smo poročali že včeraj so komunisti in drugi neodgovorni elementi preplavili naša društva s pamfleti, v katerih pritiskajo za splošen protest proti naši domovini — Jugoslaviji. Ameriški Nemci niso poslali še nobenega enakega protesta proti Hitlerju, ameriški Italijani pošiljajo zlato, srebro, diamante in tisočake Mussoliniju, da lahko še nadalje drži v sužnjost 800,000 naših bratov v Primorju in kršni Notranjski, Rusom v Ameriki niti v glavo ne pade, da bi pošiljali protest diktatorju Stalinu proti umoru 300,000 slovanskih Rusov, ker dobro vedo, da če bi protestirali, bi diktator Stalin dal postreliti vse sorodnike in prijatelje protestantov v Rusiji.

Samo peščica komunistov med našim narodom v Ameriki, ki ne šteje niti en odstotek našega naseljenega naroda v Ameriki, neprestano zahteva, da se vtikamo v jugoslovanske zadeve, namesto da bi sledili ameriškim aferam in protestirali v Ameriki, kar je protestiranja vredno.

Toda takih protestov se zapeljani sinovi našega naroda v Ameriki silno bojijo. Protestirati 4,000 milj daleč v rojstno domovino potom pocestnih plakatov je poceni in nihče ne izpostavlja svoje kože v nevarnost.

Nadalje, protesti, ki naj se pošljejo Mussoliniju v Rim, tudi niso na mestu. 800,000 naših bratov v Primorju naj le trpi in umira, ker rdeči protestanti dobro vedo, da če bi protestirali direktno v Rim Mussoliniju, da bi slednji povzročil dvojno klanje med našim narodom v Primorju, zlasti med sorodniki onih, ki pošiljajo proteste iz Amerike.

Le ta naša sirotna Jugoslavija, kjer je tekla zibeljka vsem protestantom v Ameriki, je deležna protestov iz Amerike. Vzrok je, ker je jugoslovanska vlada mnogo prepotrpežljiva napram sovražnikom Jugoslavije, tako domačim, kot tujezemskim.

Ti naši "protestanti" proti Jugoslaviji, bi radi zdrobili svojo lastno domovino v prah in smet in jo priklopili diktatorju Mussoliniju — glejte dejstva glede dr. Paveliča — ali pa diktatorju Stalinu, in kdo ve — mogoče tudi diktatorju Hitlerju. Kajti kdor ne spoštuje svojega lastnega naroda, države in rojstne domovine, ta je zmožen vsakega izdajstva nad narodom!

* * *

Pa imamo te dni še mnogo drugih protestov, ki so na dnevnem redu, in kateri protesti so bolj nujno potrebni kot protesti proti rojstni domovini Jugoslaviji, kjer je baje 368 političnih jetnikov bilo obsojenih skupno v 600 let ječe. Povprečno vsak na 2 leti. V Ameriki dobijo enaki kriminalci pet do deset let, v Nemčiji jim odsekajo glave, v Rusiji jih obesijo, v Italiji jih pa ustrelijo v hrbet. Samo v Jugoslaviji jim dajo dve leti zapora!

Namesto, da bi zrli 4,000 milj daleč na evropske tirane in diktatorje, dajmo in poglejmo, kot ameriški državljani, kaj se da protestirati pri nas v Ameriki! Seveda, mnogo teh protestantov živi od relifa in se ne drzne na tujih tleh protestirati proti strašnim krivicam, ki se godijo okoli njih!

Ali ne bi bil protest na mestu, ko je stotine naših rojakov bilo osleparjenih za skoro pol milijona dolarjev, ko so brezvestni, sleparski agenti tujčevih kompanij in korporacij prodajali našim rojakom, ki so imeli svoj denar v posojilnici — pokopališčne lote na zemljišču, ki sploh niso bila ustvarjena za pokopališča?!

Ali ne bil umesten strašen narodni protest proti uradnikom posojilnic, ki so glasom zaprisežencih izjav osleparjenih vložnikov posojilnic izjavili pred veliko poroto v Clevelandu, da so sleparski agenti pokopališčinih kompanij dobivali od posojilnic imena, naslove in natančne svote, katere so imele naše slovenske in hrvatske žrtve naložene v posojilnici in je bilo na ta način sleparjem olajšano delo in so osleparili naše ljudi za pol milijona dolarjev življenskih prihrankov!

Oh, takih protestov med našim narodom in na naših tleh v naši neposredni bližini imamo še stotine! Pametni ljudje bodo gledali, da se iznebijo pijavk in izkoriščevalcev, ki jih molzejo prav tu med nami, v Ameriki, v naselbini. Naši bratje v domovini bodo sami pometali in uničili, kar jim ne prija. Mi, kot ameriški državljani pa glejmo, da se bomo rešili stokrat večjih zapeljivcev in sleparjev v naši lastni sredini!

———o———

Rev. M. Jager:

Katoliški Slovenci, sodite sami!

Ljubljanski nadškof dr. Gregorij Rožman je bil med nami. Blagoslova polno je bilo njegovo delo! Zelo mnogo je koristil slovenskemu narodu s svojimi misijonskimi potovanji po slovenskih naselbinah Združenih držav. Da, misijonska so bila njegova potovanja, pa nič več, uredniče Nace Gril, edino in samo versko-misijonska! Prav čisto nič niso bila politična!

Ne da in ne da temu uredniku žilica miru, da ne bi — kjer količkaj more — sikal in vbrizgaval v svoje bralce strupa dvoma in mržnje do Cerkve in njenih predstavnikov in s tem seveda do vere! V sobotni številki se je spravil nad nadškofa dr. Rožmana, tistega, ki je ves svoj čas v Ameriki skrajno izrabil, da bi ja slovenskemu narodu čim več pomagal v verskem in narodnem pogledu. Ko je nadškof prišel v Ameriko, ni imel zanj veliki "narodnjak" Nace Gril niti ene besedice pozdrava, sedaj, ko nadškofa ni več tu, ga pa pobalinsko napada, ko mu podtika nečedne namene, češ da nadškof ni prišel sem samo zato, da bi Slovencem pomagal v verskem pogledu, ampak je prišel tudi, da uganja politiko kot odposlanec jugoslovanske vlade. Seveda, urednik Nace Gril sam ne pozna drugega kakor politiko in to, kar mnogi politiki s tem združujejo: zvijačnost, zavijanje, demagogijo! Zato pa misli, da so drugi ravno taki, pa si ne more predstavljati, da bi mogel kdo delati za narod res iz čistih in nesebičnih namenov! Zato podtika sedaj nadškofu dr. Rožmanu "politično misijo," odposlanstvo, medtem ko nadškof dr. Rožman ni nikdar imel tukaj v Ameriki kateregakoli političnega govora in ne političnih opazk, ampak se je skrbno izogibal katerekoli politične izjave. Naravno, ker pač ni prišel v Ameriko politiko uganjati, ampak našemu narodu dati verske in narodne izpodbude!

In sedaj ga hoče to-le uredniče Nace Gril označiti, štempljati kot "odposlanca jugoslovanske vlade," morda celo kot ovaduha! Seveda, saj vse vlade pošiljajo svoje odposlance zato, da vohunijo zanjo! Slovenski vladika, nadškof, pa vladni vohun! . . . Fej, uredniče Nace Gril, na takim nizkotnim podtikanjem!

Do tega podtikanja pride urednik Nace Gril iz tega, ker je "jugoslovanski poslanik v Washingtonu dr. Fotič priredil ljubljanskemu nadškofu dr. Rožmanu v New Yorku poslovni banket." To dejstvo, pravi urednik Nace Gril, da "nam pove, da misija dr. Rožmana v Ameriki ni bila samo verska, temveč tudi politična."

Ha, ha, ha! Sijajna logika! Sicer pa, kajne gospod kolega M. Slaje, pri teh ljudeh iskati logike, pravilnega sklepanja, je brezupna stvar! Urednik Nace Gril sklepa prav tako, kakor če bi jaz dejal: "Urednik Nace Gril se je par let nazaj udeležil cerkvenega banketa v dvorani šole sv. Vida. To nam pove, da se je urednik Nace Gril prelevil v klerikalca!" — Ha, ha, ha! Kaj bi dejal ob takem sklepanju urednik Nace Gril! To bi vam ogorčeno protestiral!

V boljšo informacijo glavnemu uredniku Nacetu Grilu pa povem, da banketa nadškofu dr. Rožmanu ni priredil poslanik, ampak newyorški konzul, in je bil poslanik sam samo gost na tem banketu. Ta konzul je pač poznal takt, — oh, če bi urednik Nace Gril vedel, kaj je "takt," vljudnost, dostojnost! — in zato je konzul priredil poslovilni banket temu najodličnejšemu Slovencu dr. Rožmanu, ker so pač Slovenci tudi del jugoslovanske države! Saj pa veliki "narodnjak" Nace Gril ni poznal toliko najnavadnejšega takta, da bi ob nadškofovem prihodu mu zapisal v svoj časopis vsaj eno besedo "Dobrodošel!", menda niti omenil ni njegovega prihoda! Seveda ko bi pa prišel kak jugoslovanski rudeč agitator, tedaj bi bila pa stvar čisto drugačna! Tedaj pa "pridi, mili narod, in pozdravi svojega jugoslovanskega brata!" Ko pa nadškofa ni več tukaj v Ameriki, sedaj pa zna urednik Nace Gril lajati nanj! Prav kakor se pobalin skrije za vogal in ko je človek zadosti daleč, začne metati kamenje za njim! Takšen je "takt" urednika Naceta Grila!

Torej jugoslovanski konzul ali pa poslanik, kdorkoli je pač priredil banket! — je bil toliko fin, da je temu odličnemu Slovencu nadškofu dr. Rožmanu priredil poslovilni banket. Če bi ga pa ne bi, pa — tega sem popolnoma prepričan! — pa bi smatral nadškof stvar pravtako popolnoma v redu, ker pač njegovo potovanje v Ameriko ni imelo z jugoslovansko vlado prav nič več stikov, kakor jih ima kdorkoli, ki potuje v Ameriko: potne listine! Če bi imel nadškof dr. Rožman kakšno politično poslanstvo, se pač ne bi izognil Washingtona, kjer je jugoslovansko poslaništvo, kakor se ga je, seveda se ga ni nalašč, ampak samo zato, ker mu čas ni pripuščal, ampak je še zadnje dni raje šel po naselbinah pridigat! Toda kaj more zato, da se ni mogel izogniti New Yorka, kjer je še jugoslovanski konzul? Ali naj bi mar po niagarskih slapovih prišel in odšel iz Amerike, da bi se ja izognil slehernemu jugoslovanskemu uradniku? Ali je mar urednik Nace Gril prišel v Ameriko čez niagarske slapove? Saj nekateri se upajo čez nje v sodu, seveda samo navzdol, kaj ko bi urednik Nace Gril pa prišel čez nje v sodu navzgor? . . .

Sicer pa, katoliški Slovenci, vi, ki ste s toliko ljubeznijo sprejemali nadškofa dr. Rožmana in se prepričali, da je on več kakor vreden te ljubezni, pomislite vi, kakšnega namena je pač urednik Nace Gril sedaj "odkril" to-le o nadškofu dr. Rožmanu, češ, da njegova misija (poslanstvo) ni bilo samo versko ampak tudi politično, zakaj je pač sedaj to-le "odkril"? Namen je jasen! "Enakopravnost" ob vsaki priliki udarja čez jugoslovanski režim, vlado, ali že upravičeno ali ne, to je drugo vprašanje, ki ga tu nočem načenjati, a udarja! Zato ko kaže nadškofa dr. Rožmana našim ljudem kot odposlanca jugoslovanske vlade, padejo vsi ti očitki zoper jugoslovansko vlado seveda več ali manj tudi na nadškofa samega! Na ta način hoče zmanjšati njegovo veljavo pred našimi ljudmi, na ta način hoče ubijati v srcih naših ljudeh ljubezen do nadškofa dr. Rožmana, ki si jo je pridobil, vzbuditi v naših ljudeh nezaupanje do nadškofovega delovanja! Na ta način hoče čim bolj zmanjšati vpliv nadškofovega misijonskega delovanja med našim narodom, tisti veliki vpliv, ki seveda urednika Naceta Grila neizmerno boli!

Torej to je jasen namen tega "odkritja" urednika Naceta Grila o nadškofu dr. Rožmanu: vzbuditi v naših ljudeh nezaupanje v nadškofa dr. Rožmana, ubijati v njih ljubezen do njega, zmanjšati vrednost in veljavo in učinek njegovih misijonskih govorov! Katoliški Slovenci, sodite sami, kako naj se tako početje urednika Naceta Grila s pravim imenom imenuje! *Jaz ga ne morem drugače kakor: pobalinstvo!*

———o———

Lepa hvala vsem udeležencem

Minilo je, pa še sedaj ne morejo pozabiti, kako da je bilo prijetno na 5. januarja, ko se je vršil ples in slavnostni sprejem vseh članic naše podružnice št. 10 SŽZ. Ne bom pripovedovala, kaj vse je bilo na programu, saj udeleženci, katerih ni bilo malo, vedo to sami. Povem pa, da to je bil res uspeh in sicer nad vse pričakovanje nas članic. In iz tega lahko sklepate, da smo morale biti dobre volje. Zahvalimo se vsem udeležencem in vsem, kateri so kaj pripomogli, da je ta naša prireditev tako lepo uspela. Najlepšo zahvalo izrekamo msgr. V. Hribarju in duhovnemu svetovalcu naše organizacije, Father Slajetu iz Loraina za krasne govore in njih udeležbo, da so s svojim prihodom počastili našo prireditev. Ne smemo pozabiti tudi naše Miss Kovačič, ki je tako ljubko pozdravila našega duhovnega svetovalca. Najlepša ji hvala. Najlepša zahvala tudi sestram podružnice št. 18. Bodite prepričane, sestre, da cb enaki priliki se vidimo.

Hvala tudi naši predsednici Louisi Milavec, ki je tako lepo razložila delovanje naše podružnice v zadnjem letu. Zahvaliti se moramo tudi naši aktivni tajnici Frances Susel za tako nalezljivo razpoloženje, da se ji ni nič mudilo domov. Sploh hvala celokupnemu veseličnemu odboru za sodelovanje in za udeležbo. Zahvala gre tudi boljšim (ali slabšim) polovicam naših dveh članic, to sta Mr. Salmič in Mr. Toni, ki sta nam tako pridno pomagala, ker same nismo bile kos tistemu delu.

Žal je lahko vsaki članici, ki se ni udeležila te prireditve. — Pozdrav in vse najboljše v tekočem letu želim vsem članicam Slovenske ženske zveze.

J. Kozely, zapisnikarica.

———o———

Razpravljanje o zadrušništvu

Zanimanje za demokratično in praktično izboljšanje socialnih razmer, ni vprašanje, s katerim se bavimo samo Slovenci, ampak je vprašanje vseh narodnosti — vseh tistih, ki si služijo svoj vsakdanji kruh s poštenim delom. Med Amerikanci prihaja to spoznanje čedallje bolj na dan in danes se zanimajo zanj ne samo preprosti delavci, temveč tudi učenjaki, kot — ekonomi, sociologi in drugi.

V SREDO ZVEČER, 22. januarja, bosta predavala o zadružništvu dobroznani liberalni odvetnik Marvin C. Harrison in tajnik Ohio Farmerske organizacije — Murray Lincoln. Prostor: YMCA Auditorium na 22. cesti in Prospect Ave. Vstopnina prosta!

Vsi, ki se zanimate za to važno vprašanje, vsi, katerim je na tem, da se poglobijo v vprašanje, kako in kje dobiti boljšo metodo ali način za izboljšanje socialnih in ekonomskih razmer, pridite na to predavanje in poglobili boste svoje znanje, utrdili svoje prepričanje — postali aktivni zadrugarji v svojih naselbinah.

Nobenega dvoma ni, da bi Slovenci morali imeti svoje zadružne trgovine po vsem širnem Clevelandu, enako vsi drugi narodi. Le na ta način si zamoremo zagotoviti boljšo bodočnost, boljšo ekonomsko eksistenco v Ameriki. Zadružništvo prihaja in od nas samih je odvisno, kako hitro. Napredek posamezne naselbine se precej meri po zadružnih aktivnostih. Ako jih ni, poklicani ste, da jih organizirate, ustanovite lastna podjetja in nadaljujete z vso vnemo in energijo, da se ideja eventuelno uresniči.

Slovenci smo poklicani, da bi si organizirali nekaj zadrug v okolišu 65. St. in St. Clair, v Newburgu, West Side in tako naprej. Pridite na to predavanje in pogovorili se bomo po istem, kaj, kje in kako se bi dalo kaj konkretnega započeti.

Ne pozabite: Sredo 22. jan. ob 8. uri zvečer v YMCA Auditorium.

Joseph A. Siskovich.

———o———

Važno za tri društva na južni strani

Na moj predlog so društva Cvet, Tabor št. 139 SNPJ in Naš dom št. 50 SDZ izvolila svoje zastopnike, ki smo se dogovorili, da si uredimo glede piknikov tako, da ne bomo drug drugemu škodili. In tako bo imelo društvo Cvet piknik na 21. junija: za prostor bodo povedali pozneje. Društvo Tabor ima piknik 5. julija na cerkvenih prostorih v Maple Heights in Naš dom 12. julija istotam. Ali nismo dobro ukrenili? Naj vzame članstvo gori omenjenih treh društev to v naznanje in odobri ukrep zastopnikov. Saj to je le v korist društev.

Napredek vsakega društva je odvisen od zvestih in poštenih članov. Kdor na sejah samo kima, takega imam jaz za zaspanca. Dober član ne more mirovat, ampak vedno išče pota za napredek. Po mojem mnenju bi bilo mnogo bolj koristno za društva, če bi se brigali samo za društveno polje, vse drugo pa bi pustili pri miru. Naj bi se razni svobodomiselni nauki ne zanašali v naša društva, ki so ustanovljena samo za podporo svojim članom in njih dedičem, pa nič drugega. Vsaka druga stvar pri društvu pa prinaša samo spore med našimi brati in sestrami.

France s hriba.

Srnjaki ne skačejo sami v pisker

Piše J. Debevec

Kmalu pride iz gozda tudi Mandel. Ta mi pove vse natančno, kaj se godi in kaj se je godilo zadnje pol ure tukaj naokrog.

Ko sem se jaz drl gori po hribu, ni bilo to moje vpitje prav nič po godu nekemu srnjaku, ki je vstal z ležišča in se napotil v druge kraje, kjer so ljudje bolj manirlih in ne vpijejo v mraku po gozdu ko norci. Pri tem ga pot prinese ravno pred Toneta Babiča. Toda Babič je že prej videl srnjake in sicer na naši lovski večerji v zosu, zato je takoj vedel, da tukaj bo treba nekaj storiti in sicer prav v kratkem ali pa bo nekaj narobe.

Srnjak se je ustavil kakih dvajset korakov pred njim in menda čakal na potezo od strani Toneta. Srnjak je že storil svoje, zdaj naj pa še Tone. Orajt! Tone pomeri in sproži. Srnjak malo pomiga z repkom in lepo čaka naprej. Tone pomeri in sproži drugič. Še vedno nobene zamere pri srnjaku. Tone pomeri in ukreše (da povem po Maroltovem) tretjič in tretji strel je dosegel tak učinek pri srnjaku, da se je obrnil in pokazal svojo drugo plat proti Tonetu, češ, pa še sem malo pali, morda bo kaj več sreče.

Zdaj je pa tudi že Tonetu začelo privzdigovati lase. Kaj mislite, tri strele tako od blizu, vsak strel je zadel, srnjak te pa zija kot državljan, ko dobi polo za nove davke. Tako ne bo šlo, si misli Tone, nekaj drugega bo treba ukreniti. Pred njim je stal star štor in na tega Tone poklekne, nasloni puško nanj, pomeri na srnjaka in upali. Srnjak brcne z zadnjo nogo, kot bi hotel odpoditi sitno muho. Tone užge še enkrat, to je petič, potem pa ni mogel več, kajti vsake stvari je enkrat konec, si je mislil srnjak, ki se mu je zdelo dovolj tega špasa, pa se je lepo obrnil in veličastnih korakov odšel proti dolini, Bog ve, da res.

Ampak Tonetovi streli so privabili tudi našega vodnika Charlita, ki se je sredi rebri srečal s srnjakom in kar gredoč oddal dva strela nanj. Srnjak je poskočil in mislil napraviti salto mortale, pa se je v hipu premislil in jo vlil na nos na vrat doli ob potoku in v Sterling Run.

Charlie zavpije, da je srnjaka ranil, da ne bo šel daleč in da naj gremo za njim. Res se vsuje cela brajda jagrčkov za sledom. Charlie na čelu. Kot bi spustil krvnega psa za sledom, tako je šel Charlie za srnjakom in bral na tleh in po grmičju sled, kjer je srnjak bežal. Parkrat je prišel skoro do njega in oddal nanj par strelov, vendar srnjak ni bil toliko ranjen, da bi onemogel. Sempatja se je vlegel, da bi dobil novih moči, pa zopet bežal naprej. Prav tako kot pijanček, ki dobiva novih moči ob ulični svetilki. Naši fantje so polagoma zaostajali in se drug za drugim vračali nazaj. Le Tone Babič se je držal Charlita. Končno se je vednar posrečilo Babiču, da je dobil še enkrat srnjaka na muho in mu oddal zadnji strel, ki ga je pogodil v pravo mesto in tako posadil srnjaka dodobra na tla.

Ampak kaj pa zdaj? Več kot pet milj hoda sta podila srnjaka, noč se dela in sama sta z velikim srnjakom. Kdo ga bo spravil domov? Sama gotovo ne, saj tehta gotovo čez 250 funtov.

Očistita ga, potem pa reče Charlie, da gre domov po pomoč, Tone naj pa straži srnjaka, da ga kdo ne odnese (srnjaka). Kot mi je Tone pozneje povedal, se je bil naveličal tam čuti pri mrliču, pa ga je skušal zadeti na ramena in odnesti domov. Pa naj je še tako skušal in se upiral s svojimi krepkimi mišicami, ki so vajene trdega dela na farmah, srnjaka ni mogel zadeti na rame. Moral je torej kar lepo čakati v temi na pomoč, ki je prišla šele čez kaki dve uri.

Ves zasopel je pritekel Charlie in povedal, da je srnjak morto in naj gremo ponj. Vsi so bili takoj pri volji, samo jaz sem ostal pri avtomobilih za stražo, da nam jih kdo ne odnese. Menda ja. . .

Dolgo sem čakal in zmrzoval sem v avtomobilu ter že skoro zavidal naše fante, ki jim je lepo gorko, ko gredo v slavnostni povorki s srnjakom tam po gmajni. Končno sem jih le dočakal in od vseh skupaj, pa še od vsakega posebej sem jih slišal, da blagor meni, ki sem lepo sedel v avtomobilu, oni so pa morali nositi pet milj daleč težkega srnjaka. Srnjaka moreta nositi navadno samo dva. Priveže se ga za noge na priličen drog in tega nosita potem dva, vsak na enem koncu. Nosača morata paziti, da stopata oba hkrati, takole po vojaško, sicer jima začne srnjak opletati na vse kraje in ju zanašati kot samokolnica novinca. Podnevi že gre, ko vidiš kam stopiš, ampak naši fantje so nosili poncči, ko niso videli ne kotanj ne kamnov ne korenin in druge navlake na poti. Torej se ne bo nihče čudil, če sem to prijetno delo prepustil drugim. Sicer pa lahko tudi rečem: tisti naj nosi srnjaka, ki ga je streljal, ali vsaj hotel streljati. Jaz si umijem roke nad njegovo smrtjo, zato ga tudi nosil ne bom, saj ni bil pri našem društvu. Zato se meni zdi najbolj pripravno, da se ustreli srnjaka pred hišnimi vrati ali vsaj zadaj za štalo.

(Dalje prihodnjič)

Če verjamete al' pa ne

Harry Burton, mlad delavec v jeklarni v McKeesport, Pa., je hotel videti neko cirkuško parado in je tekel čez cesto. Pri tem je padel in slon mu je stopil na roko. Radi te poškodbe je bil v postelji tri mesece. Tožil je cirkus za odškodnino, toda je tožbo izgubil. Nič zato. . Ker ni mogel v tovarno, je doma premišljal o svojem delu in pri tem mu je prišlo na misel, da bi se dalo nekaj izboljšati pri strojih. No, nakratko povedano : postal je milijonar radi svojega patenta.

POZOR ODJEMALCI ZADRUGE!

Zadnje čase obiskuje naše odjemalce človek, ki se pripelje z avtom. Predstavlja se kot kolektorja zadruge, ne da bi navajal svoto dolga ali imel kako pooblastilo.

Tem potom bodi naznanjeno vsem sedanjim in starim odjemalcem zadruge, da ni nihče pooblaščen kolektati za zadrugo kot samo njen tajnik, Joseph A. Siskovich kadar je to potrebno. Ako ima kdo kaj za poravnati, sme to storiti le potom tajnika ali z trgovinami zadruge.

Prošeni ste da ako se kdo zglasi, da govorite z njim, vzamete avto številko in ga nam naznanite. Ako obrnete na slovenski jezik pogovor, bržkone bo odšel.

ZA SLOVENSKO ZADRUŽNO ZVEZO:
Joseph A. Siskovich, tajnik.

DELNIŠKA SEJA V NEDELJO 26. JANUARJA OB 1. POPOLDNE V SLOVENSKEM DELAVSKEM DOMU!

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po nemškem izvirniku K. Maya

"Bi ne bilo dobro za Turka, če bi bil prišel!"

"V nevarnosti si bil?" je segel vmes Mohammed Emin.

"Ne preveč. Mimo je. Pa novice prinašam."

"Kake?"

"Ali še ne veš, da je mutasarrif odstavljen?"

"Mošulski—?"

"Da. In makredž tudi."

"Torej je zato prišel Selak?"

"Da. Ti ni ničesar povedal?"

"Nič. Molčeč človek je. Toda—če je mutasarif odstavljen, bo Amad prost. Saj ga je on v ječo spravil!"

"Tudi jaz sem izpočetka tako mislil. Pa sedaj je še slabše zanj."

"Kako to?"

"Padišah odobrava mutasarrifovo politiko zoper beduinske rodove in anadoli kadi askeri je zapovedal, da morajo tvojega sina kot talca v Stambul odvesti."

"Allah akbar—! Kedaj ga bodo odvedli?"

"Jutri prepoldnem."

"Napadli jih bomo med potom."

"Najbrž ne."

"Zakaj ne? To bi bila edina rešitev!"

"Ne! Dokler imamo upanje, da ga z zvijačo dobimo v roke, ne bomo rabili sile."

"Ampak časa imamo še samo za eno noč!"

"Časa dovolj."

Obrnil sem se k Angležu.

"Sir, vina potrebujem!"

"Vina—? Za koga?"

"Za mutasallima."

"Vreden bi mi bil vina, lopov! Naj vodo pije! In kavo! In lipov čaj, baldrijan, mleko!"

"Prosil me je za vino."

"Zlikovec! Ne sme ga piti! Musliman—!"

Muslimani vino prav tako radi pijejo kakor mi drugi ljudje!"

"Hm—! Lepi verniki!"

"Pri dobri volji moramo ohraniti mutasallima, dokler ga potrebujemo in zato mu moram željo izpolniti."

"Dobro! Dobil bo vino! Koliko?"

"Tucat steklenic."

"Well! Plačam!"

"Vsak polovico, sir!"

"Ne kupujem vina napol! Tule je denar!"

Dal mi je mošnjo, ne da bi se bil le samo zmenil, koliko sem vzel iz nje. Bogataš je bil, jaz pa siromak.

Kako je? Bomo rešili Amada?"

"Da."

"Nocoj?"

"Da."

"Kako?"

"Šla bova s Selim ago pit—."

"Strastno!"

"Lep musliman! Zasluži batine!"

"Pa prav ta njegova navada je nam v prid. Upijanil se bo in zlahko mu bom vzel ključ k jetnišnici. Izpustil bom Arabca in ga spravil k očetu, tam se bo preoblekel in obril. Potem ga bo Halef peljal na pristavo, ki ste jo tako sijajno zanj priredili."

"Well. Jako lepo! In kaj bom jaz počel pri vsej stvari?"

"Predvsem boste pazili. Ko ga pripeljem, vam dam zunaj na oglu znamenje. Trikrat bom zakrokal kakor vran, ki se iz spanja prebudi. Halef naj pohiti k vratom in naj jih odpre, gospodinjo pa zamotite. Vidva z Mohamedom stopita po stopnicah in sprejmeta Amada. V šejhovi sobi bo počakal, da se jaz vrnem."

"Šli boste nazaj?"

"Da. K Selimu, da mu ne vzbudim suma in da mu skrivaj spet vtaknem ključ v žep."

"Težek posel! Kaj če vas zasačijo?"

"Pest imam in če bi ta bila premalo, pa tudi orožje. Sedaj pa pojdimo večerjat."

Med večerjo sem še tudi Mohammeda natančno poučil. Halef je prinesel vino, zavil sem steklenice v papir in napravil ličen zavoj, nihče ni mogel slutiti, kaj da je v njem.

Dal sem zavoj Halefu.

"Tale zavoj boš nesel k mutasallimu!"

"Vino bo pil?" se je čudil.

"Naj ga porabi v to, za kar ga je naročil. Nikomur drugemu ne smeš oddati zavoja ko njemu osebno! Reci mu, da mu pošiljem zdravilo."

Po kratkem premolku sem pripomnil:

"In čuj, ko bova pozneje s Selim ago odšla, pojdeš za nama in si zapomniš hišo, v katero bova stopila. Pa natančno! Nato se vrne š domov in če bi kdorkoi priše, prideš takoj po mene!"

"In kje te bom našel v tisti hiši?"

"Od vhoda greš po veži približno osem korakov naravnost naprej in potrkaš na vrata. Tam bova s Selimom. Če bi te videl gostilničar, ki je žid, mu reči, da iščeš tujega effendija, ki pije vino iz vrča. Si vse dobro razumel?"

"Razumel," je dejal in odšel.

Mohammed Emin je bil silno razburjen. Niti tistikrat pred bojem v Dolini stopnic ga nisem videl takega. Vse svoje orožje si je nadel in puško je nanovo nabasal.

Pa nisem se morebiti smehljal njegovi skrbi. Očetovo srce je sveto. Tudi jaz sem imel doma očeta, ki je mnogo skrbel za mene in trpel pomanjkanje. Razumel sem šejha.

Končno se je Selim vrnil od mutasallima. Povečerjai je v kuhinji in nato sva skrivaj odšla k židu.

Selim je že iz lastne izkušnje poznal učinek močnega vina in je bil to pot zelo zmeren. Le v majhnih požirkih je pil in počasi.

Že sva sedela tričetrt ure pri vinu in še vedno se mu ni nič poznalo. Le zamišljen in sanjav je sedel v svojem kotu.

Silil sem ga, naj izpije in že sem mislil naročiti nov vrč, ko je nekdo potrkal.

"Kdo bi to bil?" je vprašal.

"Halef bo."

"Ali ve, kje sva?"

"Da."

"Effendi, kaj si storil!"

"Saj ne ve, kaj počenjava."

"Ne pusti ga v sobo!"

Kako dobro je bilo, da sem Halefa opozoril in postavil na stražo! Gotovo se je kaj posebnega zgodilo, da je prišel po mene.

Odprl sem vrata in stopil v vežo.

"Halef!"

"Gospod, si ti?"

"Da. Kaj je?"

"Mutasallim je prišel."

"Kam?"

"K Selimu na obisk."

Prestrašil sem se.

"To je slabo, jako slabo! Vse nam lahko pokvari!

Pojdi! Koj prideva za teboj! Pa ostani vedno blizu mojih vrat, da te lahko takoj pokličem, če bi bilo treba!"

Vrnil sem se k Selimu.

"Kdo je zunaj?" je vprašal malomarno.

"Selim aga, zahvali se svoji sreči in moji previdnosti, da sem Halefu povedal, kje da sva. Mutasallim je prišel na tvoje stanovanje in čaka na tebe!"

Prestrašil se je še huje ko jaz prej. Koj je skočil na noge.

"Allah akbar! Brž, effendi! Pojdiva! Kaj neki hoče?"

Kako kuje življenje . . .

Vzpon in propadanje Trsta

Torej zaledje pomeni za obe mesti glavni življenski pogoj. Vsaka sprememba v zaledju bodisi političnega, bodisi gospodarskega značaja, zmanjša življenske pogoje enemu ali drugemu pristanišču. Prednost Trsta ni vzrok, da je potisnil Benetke v 19. stoletju v ozadje; vzrok je pred vsem v tem, da je imel za sabo velikansko politično enotno zaledje, dočim je to Benetkam majkalo. To je potrebno ugotoviti, da bomo bolje razumeli propadanje Trsta po vojni.

Trst in Slovenci. — Oglejmo si sedaj na kratko, kako je gospodarski razvoj Trsta vplival na Slovence, kajti to je vprašanje, ki nas mora najbolj zanimati.

V gospodarskem razvoju Trsta slovenski življ dolgo ne pride do izraza. Treba je bilo l. 1848, da se je prebudila nacijonalna zavest in kot posledica nje težnja po gospodarski emancipaciji od tujega kapitala. Slovenci v Trstu in okolici beležijo prebujenje nacionalne zavesti razmeroma pozno. Intelektualno gibanje slovenske elite, ki je nastalo po l. 1848, ni zadostovalo, da bi potegnilo za seboj še širše mase. Šele od l. 1880. naprej, ko stalno naraščajoči promet privablja v Trst naše ljudstvo in ko italijanstvo proti temu reagira, opažamo jačanje nac. zavesti. Trst v tej dobi vedno bolj absorbira prebivalstvo Krasa in Istre in to tem bolj, čim večje so potrebe trgovine. Privlačnost mesta se je občutila vedno bolj, zlasti po manjših krajih Krasa, ki ni mogel prehraniti vsega prirastka prebivalstva. Ti priseljenci z dežele se v Trstu pretvarjajo v delavce, obrtnike, bodoče trgovce in lastnike. V isto dobo vzporedno pade tudi gospodarska emancipacija dežele, ki se je izvršila s pomočjo kreditnega zadružništva. V Trstu, kjer so bili do sedaj Italijani izključni kapitalisti, se naenkrat začnejo pojavljati slovenske trgovine, veletrgovine, slovenske banke in zadruge. Tudi izvozna in uvozna trgovina slov. zaledja prehaja počasi v roke slovenskih podjetnikov. Temu ekonomskem razvoju in osamosvojenju sledi tudi nagel intelektualni napredek. Z lastnimi sredstvi se ustvarja slovensko šolstvo (Družba Sv. Cirila in Metoda), ker ga jim Avstrija ni hotela dati, kar veča število nacionalno zavednih Slovencev. Demografski moment, moment dežele, ki se meščani, spojen z momentom ekonomske emancipacije dežele, sta torej glavna vzroka, da postaja slovenstvo v Trstu vedno važnejši faktor, ki začne resno ogrožati gospodarstvo Italijanov. Da je temu bilo res tako, nam govore jasno številke ljudskega štetja. Kljub temu da te statistike ne moremo smatrati pravilne, nam vendar jasno kažejo napredek slovenstva v Trstu.

Vzeti moramo namreč v obzir, da se je za odreditev narodnosti jemalo za podlago občevalni jezik. To je bilo hote narejeno, da se je lahko izkoriščalo v politične interese Nemcev. Menda pa so se s tem bolj okoristili Italijani. Večji del slovenskega delavstva se v nacijonalnem pogledu še ni našel. Hitro se je navadil jezika svojega gospodarja Italijana ali Nemca, kar mu je pri iskanju dela vsekakor koristilo. Nezavednost in gospodarska odvisnost sta igrala tu vsekakor važno vlogo, da je razmerje narodnostnih skupin izkazano nepravilno. Kljub vsem tem zlorabam kažejo statistike stalno napredovanje Slovencev na narodnostnem, gospodarskem in kulturnem oziru. Slovenski življ je začel osvajati postojanke v Trstu od spodaj navzgor, in to jasno in prepričevalno. Statistika pove, da je pred vojno v Trstu na nižjih mestih državne uprave prevladovalo slovensko uradništvo, polovica srednjih in višjih mest uprave je ravno tako v njih rokah, dočim je železniško osobje že v 60 — 80% slovensko. Mnogo Slovencev je bilo zaposlenih pri občinskih podjetjih, v pristanišču in tovarnah. Tako je nas življ že resno začel ogrožati italijanski značaj mesta. Izgledalo je, da je vprašanje nadvlade slovenstva v Trstu že gotova stvar in samo vprašanje časa. Ves razvoj in napredek pa je prekinila svetovna vojna in dogodki po njej, ko se je začel čas nasilnega uničevanja vsega, kar nosi slovenski izraz.

Jasno je, da je ta nagli gospodarski in narodnostni razvoj Slovencev začel skrbeti tržaške Italijane. Videli so, da jim grozi nevarnost, ki so jo najmanj pričakovali in to zelo resna nevarnost. Nevarnost gospodarske konkurence. Nič ni zato čudnega, da se pojavi med Italijani gibanje za pripojitev Trsta k Italiji. Zastonj je bilo opominjanje treznih in objektivnih Tržačanov, da bi to pomenilo izgubo zaledja in zato gospodarsko propast Trsta. Podprte še od italijanske zunanje politike, ki je začela takrat metati svoje poglede na Balkan, postanejo te zahteve vedno pogostejše. Pod masko iredentizma in načela narodnosti, opravičuje Italija svoje neupravičene zahteve na Trst, Istro in Dalmacijo. Londonski pakt in Rapallo sta končni fazi teh teženj. Trst in velik del slovenskega ozemlja je z Rapallom pripadel Italiji. Njegova usoda je bila s tem zapečatena. S tem dnem je začela smrtna borba enega največjih evropskih pristanišč. In danes vidimo vso dalekovidnost onih, ki so prorokovali propast Trsta v slučaju, da pripade Italiji. Naj navedemo tu samo besede, ki jih je napisal italijanski socialist A. Vivante 1910: "Osvojevalna politika Italije ni nič drugega kot ekonomski absurdum."

Trst po vojni.—Trst je bil s tem, ker so mu popolnoma odvzeli zaledje obsojen na smrt. Kras, Istro in Goriško ne moremo smatrati za zaledje, ki bi bilo v stanu preživljati tako veliko mesto kot je Trst. S pripojitvijo Italiji je izgubil predvsem: Češko. Moravsko in Slovaško, gornjo Avstrijo, alpske dele Avstrije in južne Nemčije in končno najvažnejše in najprirodnejše — Slovenijo. Danes so se te dežele porazdelile v sledeča pristanišča: Hamburg, Gdinja ter Sušak in Split. Sicer je ta proces odvzemanja zaledja po drugih lukah šele v teku, toda tendenca razvoja prometa gre vsa v tej smeri. Razne pogodbe, ki jih je sklenil Mussolini z Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo in Madžarsko, da bi te države usmerile kolikor mogoče na Trst, so do danes ostale brez uspeha. Kajti so področja, ki jih Trst ne more nikoli več pridobiti nazaj in ki so bila zanj izgubljena z momentom, ko je pripadel Italiji. To so predvsem postojanke, ki jih je držal kot tekmovalec italijanskim pristaniščem Benetkam in Genovi in ozemlje, ki je pripadlo Jugoslaviji. To njegovo najvažnejše zaledje namreč ni nujno navezano nanj, ker se lahko usmeri po drugi poti na morje. Ni daleč čas, ko bo to postojanko popolnoma izgubil. Posebno še, če bo kdaj zgrajena izredno važna železniška zveza Slovenije z morjem na Sušak. S tem bi Trst izgubil zopet znaten del prometa, ki je iz Slovenije radi slabe železniške zveze z morjem po lastnem teritoriju še vedno navezan na Trst (okoli 400,000 ton letno). Ni dvoma pa, da bi s tem pritegnil tudi del tranzitnega prometa iz drugih srednjeevropskih držav, ki so sedaj navezane brezpogojno samo na Trst.

(Dalje prihodnjič)

IZ DOMOVINE

—Po nesreči jo je obstrelil. Te dni se je igral neki moški v Veračah pri Podčetrtku z nabito pištolo. Nenadno pa se je pištola sprožila in krogla je zadela 31 - letno posestnikovo hčer Kristino Plevnikovo iz Verač, ki je bila v bližini, v levico. Ponesrečenka se zdravi v celjski bolnišnici.

—V Sv. Jakobu ob Savi je umrla gospa Marija Plečnikar, roj. Grad, stara 72 let.

—Lov na divje svinje. Nedavno je bil v graščinskih gozdovih v Pišecah lov na divje svinje, ki ga je vodil bivši dolgoletni oskrbnik g. Josip Schagl z Brežic. Sreča je bila naklonjena sreskemu načelniku Cirilu Poklukarju, ki je z dobro pomerjenim strelom podrl trileetnega merjasca.

—Volkovi v kočevskih gozdovih. Skupina smučarjev je naletela med prazniki v kočevskih gozdovih na sledove volkov. Po sledovih sodeč, šteje skupina kakih šest volkov.

—Do nezavesti pobit — je zmrznil. V Smolenji vasi pri Novem mestu so ponoči trije fantje z rčičami od voza do nezavesti pobili 26 letnega Jožeta Erjavca iz Sel pri Ratežu. Nezavestnega in krvavega so potem pustili kar v snegu in mrazu, ki je tisto noč dosegel 13 stopinj. Drugi dan zjutraj pa so ga vaščani našli mrtvega. — Rane, ki so bile sicer hude, vendar niso bile smrtne in bi bil pokojni Erjavec vsled njih ostal najbrž pri življenju, če bi mu kdo priskočil na pomoč. Ker pa so ga pustili brez pomoči, je revež v hudem mrazu zmrznil.

—Žrtev pretepa. Delavec A. Zabukovec, doma s Škofljice, je bil na Štefanovo zvečer v Pijavi gorici. Pred neko gostilno so ga napadli domači fantje in ga osuvali z nožem po glavi in telesu. Dobil je več nevarnih sunkov in se zdaj zdravi v ljubljanski bolnišnici.

—Na sveti večer ga je povozil vlak. Na božični večer se je zgodila v Mirni težka železniška nesreča. Vlak, ki vozi zvečer iz Trebnjega v Št. Janž, je povozil Koželja, trgovčevega sina in Mokronoga. Nesrečni fant je na mirenski postaji izstopil, ker je pomagal nekomu nesti kovčege. Medtem pa je vlak pričel voziti iz postaje. Fant je stekel za njim in skočil na vagonsko stopnico. Toda zaradi snega je bila stopnica spolzka in fantu je spodrsnilo. Padel je tako nesrečno pod vlak, da mu je ta odrezal nogo v kolku in roko v ramenu. V njegovo nesrečo pa tega nihče ni opazil. Tako je moral ležati dve uri v snegu in kri mu je curkoma lila iz ran. Šele ljudje, ki so šli k polnočnici, so slišali njegove slabotne klice na pomoč in ga odnesli na postajo. Prepeljali so ga v bolnišnico, vendar skoraj ni nobenega upanja, da bi fant okreval, ker mu je odteklo preveč krvi.

DNEVNE VESTI

Angleški kralj George ni bil izredno bogat

London, 21. januarja. — Pokojni angleški kralj ni bil izredno bogat, kot se domneva. Kraljica Viktorija ki je bila zelo štedljiva, in ki je bila njegova stara mati, mu je sicer zapustila veliko premoženje, katerega je pa kralj tekom svetovne vojne večinoma razdal med potrebne. Neko leto je imel celo primanjkljaj v svojem proračunu. Po vojni so znašali njegovi letni dohodki $2,350,000 na leto. Od tega je porabil kralj $45,000 za svoje lastne potrebe, drugo pa za vzdrževanje dvora in za miloščine.

Pokojni angleški kralj se ni bal revolte

Washington, 21. januarja. — Bivši generalni solicitor Zedinjenih držav, M. Beck, ki je intimno poznal umrlega angleškega kralja, je izjavil, da mu je angleški kralj ob priliki ko so se tresli evropski prestoli in je padal kralj za kraljem, izjavil, da se ne boji nobene revolte. — "Hvala Bogu," je dejal kralj, "jaz sem samo kralj ne pa vladar." Tudi Col. House, ki je bil zaupni super - poslanik pokojnega predsednika Wilsona, je povedal sledečo zgodbo: "Kot izredni poslanik sem imel vsak čas dostop h kralju. Tako sem prišel k njemu tudi na dan, ko je bila Lusitania torpedirana od Nemcev. Povedal sem kralju, da bo Amerika tekom 48 ur napovedala vojno Nemčiji. — Kralj George V., ki je najbrže poznal Wilsona bolj kot jaz, se je zasmejal in odgovoril, da stavi, da bo minilo mnogo besecev, predno se bo Wilson dal pregovoriti za vojno. In tako se je tudi zgodilo.

Predsednik pošilja žalne brzojavske Angliji

Washington, 21. januarja. — Včeraj je poslal predsednik brzojavko novemu angleškemu kralju, v kateri izreka svojo globoko žalost nad smrtjo njegovega očeta. Enako žalno brzojavko je poslal predsednik kraljici-vdovi, potem pa governerjem Avstralije, Kanade, Irske, Nove Zelandije in Unije Južne Afrike. — Državni tajnik Hull je pa poslal žalne brzojavke ministerskemu predsedniku Anglije in angleških dominionov. Obenem obišče danes državni tajnik Hull angleškega poslanika v Washingtonu, kateremu bo osebno izročil simpatije ameriškega naroda radi smrti angleškega kralja.

MALI OGLASI

Gostilna naprodaj

dobro idoča, v sredini slovenske naselbine. V gostilni je licenca za D-1 in D-2. Vprašajte na 6418 St. Clair Ave.

(Jan. 22. Jan. 24)

Izkušena strežkinja

se išče, mora biti stara nad 20 let. Zglasiti se je osebno pri Kozan's Tavern, 23700 St. Clair Ave. (20)

"MOJ MALI DEČEK JE BIL TAKO SUH—ZJOKALA SEM SE, KADAR SEM GA POGLEDALA"

"Nagovarjati sem ga morala, da je jedel, in nič, kar je pojedel, ni pomagalo, da bi pridobil na teži. Vedno bom hvaležna tisti materi, ki mi je povedala o Trinerjevem grenkem vinu."

Trinerjevo grenko vino je staro, zanesljivo družinsko zdravilo, ki odpravlja zaprtje, pline, nespečnost, slabo sapo, nečistost kože in težave, združene s prebavnimi nerednostmi in navda z življenjem oslabeli teh. Dobite ga lahko v vsaki lekarni.

TRINERJEV ELIKSIR GRENKEGA VINA

Joseph Triner Company, Chicago

Spech Bros.

1100 E. 63rd Street

STIŠKI TLAČAN

spisal Ivan Zorec

"Zdaj pa res precej pojdem na božjo pot, "se je Janez spomnil patrovega opomina; "samo domov še skočim."

"Le pojdi, Janez, le pojdi! Moli za zdravje in moli, da bi nevarni čas uporov minil brez škode in nesreče za nas."

"V stiški gospoščini menda ne bo sile. Zakaj neki bi se upirali menihom?"

"Nič se ne ve. Ljudje so neumni in nehvaležni."

"Tako vendar ne, da bi s kolom šli nad svoje dobrotnike."

"O, so, so . . Kaj pa uporniške drhali, ki bi privrele iz drugih gospodiščin? Vidiš, tudi teh se je bati."

"Ne verjamem, ne bo jih."

"Kjer nobene postave ni, veljajo le pesti."

"Naš oče jih ukrotijo, le brez skrbi bodite! V stiški gospoščini ne bo nobenih homatij in prekucij."

Janezova samozavest je bila Štepiču prav všeč, pomirila ga vendar ni; poznal je svet, ni mu zaupal.

Srečni ženin je hitel domov; pa saj ni hodil — kar prhnil je kakor zajec iz detelje, tako ga je neslo, da bi brž doma povedal, kje je bil in kako je bilo.

Trlepovi so res kar obstali, ko je prednje prešerno vrgel veliko novico. A komaj jim je razpovedal vse, že se je odpravil na božjo pot v Stično.

Veliko veselje se mu je spotoma močno poleglo. Ančka, Bog se je usmili, je vendarle bolna prav nevarno. Ali ni obupal tudi zdravnik? Zakaj mu ni vzel krvi, da bi jo za napoj dal Ančki? Bolj ko je premišljal, huje mu je bilo.

Na klancu v Radohovi vasi je srečal desetega brata in mu povedal, kako lepo se je Štepič menil z njim in da je bil pater zdravnik pri Ančki —.

"— ki bo kmalu zdrava, če Bog da; pater Lukež mi je povedal, ko se je prejle vračal domov. Kam pa ti zdaj?"

"Na božjo pot v Stično, da bi res kmalu okrevala," je nerad povedal.

"Hoj, ženin, to si ugenil prav pametno; mudi se res. Veš, zvezdaj zaratižč del sem, vojščakov začno nabirati zdaj zdaj, ne vem več, za katero mesnico, le potrebujejo jih prav dosti."

Janez se je ustrašil. Sreča, ki se mu je smehljala že tako lepo, je začela bledeti in mreti.

"Otmeš se," je deseti brat vedel, "če ti samostan da svobodnjaških pravic, ali če se brž oženiš,"

"Ančka je bolna, kdo ve, če bo še kdaj zdrava. Za tako boleznijo je že marsikdo umrl kar na hitro. Brez nje mi ni do osvoboditve, rajši vidim, da me ujemo in vzemo v vojščake."

"O ti!" je deseti brat togotno s peto udaril ob tla. "Ljubezen je res bolezen: človeka ožme in izvotli, da je čisto neumen. Tebi, nepočakani trlepni, je obupavati res treba!"

"Ljubi človek, hudo mi je, da bi tulil!"

"Ali te ne pestuje vse: — Štepič, opat in tudi jaz, ki sem ti namazal vožiček, da si lehko v Žubino peljal svojo cmeravost. In ljubi te tako dekle, ki ji v vsej soseski ni prilike!"

Janez je molčal, ni hotel še bolj dražiti desetega brata; a ta je z mislijo bil že drugje.

"Saj se spomniš, kako smo otimali Kabliča?" jo je povedal. "Veš, res smo se prenaglili. Sedaj se zaletava v Gorenjka, češ, da mu meša Marinko. Kakor bi jo bilo treba še mešati! Davi ti ga je počakal tamle na Tratinah in ga napal, da se ga je Gorenjko komaj otresel. Vidiš, tak ti je nori del zakona."

"Predobro se mu je godilo v vozi, nazaj sili."

"Saj mu ne odide. Grof neki kar besni, nikoli mu ne odpusti, da jo je unesel tako zvijačno. Zdaj pa še ta napad!"

"Kaj grof ve, kdo ga je otel?" se je Janez ustrašil.

"Ne ve, sicer bi se vtepalo tudi nam. Ve le opat, zaupal sem mu, vendar o tebi ne ve, da si tisto noč bil z menoj. Pazi torej, da se ne zaletiš, če bi te kaj lovil."

V Stični se Janez ni nastavljal opatu ,urno je šel kar v cerkev. Pokleknil je pred oltar Matere božje, dvignil oči, a srce je spregovorilo:

"Žalostna Mati božja, glej, že sem pri tebi — pomagaj. . . pomagaj. . . !"

Molil bi bil rad prav goreče, tako kakor ni še molil nikoli, pa se mu je inako storilo od skrbi in žalosti, le misli so šepetale za srcem:

"Žalostna Mati božja, že sem pri tebi — pomagaj, usmili se!"

Zagledal se je v trpeči obraz nebeške Matere in zdelo se mu je, da je dvignila oči in ga milo pogledala. Bolečina, ki mu je kljuvala srce in ga tiščala v grlu, je za trenotek odnehala in iz vse duše je prosil:

"Žalostna Mati božja, že sem pri tebi pamagaj Ančki. . . usmili se je!"

XXIII.

Dogodki v Žužemperku so kaj potepli mogočnega grofa. Nobena stvar ga ni več mikala kar peniglavil je in se skoraj skrival v starinskem gradu

"Ženina smrt ga skeli," so ugibali; "ljubila sta se, ne more je pozabiti."

"In kači ga uskoški napad, sej se drži, kakor bi mu vse pogorelo."

"Da, močno ga je udarilo vse skup. Na oči se je postaral, še zboleti utegne, tako ga ujeda."

Grofu je bilo res hudo. Žaloval je za ženo, a misli sta mu blodila postranska sinova Boštjan in Gregor. Le kako je mogel Boštjan vedeti, da taka nesreča preti žužemperškemu gradu? Kaj je res čarovnik, vedež? In da se je Gregor tako zavrgel! Saj se je po njegovih žilah pretakala plemenita kri starih Turjačanov! Kaj bo, kaj bo, če svet zve vse to?

"Boštjan je moški in videti pameten; preprositi ga moram, da ne raznese, kar ve. . ."

S to mislijo se je napravil na Grandljevo, da bi po gospodu Semeniču dal poiskati Boštjana — desetega brata.

Neprijetna mu je bila pot, boleč spomin ga je srečaval povsod. Na tej poti se je ondan v veliki grozi in bolečini iskal. .. Našel je sina Boštjana, ki ga nikoli iskal ni, zvedel, da so mu sina Gregorja vzgojili — razbojniki, in pobit hitel k mrtvi ženi. . .

Gospod Semenič ga je debelo pogledal, ko ga je grof prosil, naj mu skuša najti desetega brata. A ta se je prav ta čas mudil pri Poloni ter ji že stotič dopovedoval, da žužemperškim tlačanom ni moči pomagati, tako so neumni.

"Grof je tu, govoriti hoče s teboj," mu je grof Semenič razodel, "pa ne vem, ali ti hoče zlo ali dobro."

"Pojdiva, naj pove sam," je deseti brat pokimal.

"Kaj se ne bojiš?"

"Ali mi ni oče? Zakaj bi se ga bal?" je dejal in šel.

Grof ga je dolgo gledal molče, a deseti brat ni pobesil oči, kar čakal je in takisto molčal.

"Ondan si dobro prerokoval," je grof naposled vzdihnil, "velika nesreča me je udarila z obema rokama."

"Žal mi je, da nisem bil kriv prerok."

"Ali veš, kaj vse se je zgodilo?"

"Vem in prav žal mi je," je sin sočutno rekel.

Grofu so se skalile oči; pristopil je in ga prijel za roko.

"Povej mi, če moreš: zakaj mi bolj razločno nisi napovedal nesreče?"

"O nesreči, ki je pogubila gospo grofinjo, nisem nič slutil, zgodilo se je le po nesrečnem naključju."

"Nisi slutil? Kaj nisi čarovnik ali vsaj vedež?"

"Samo Bog je vseveden."

"Kaj pa o — Uskokih?"

"Vedel sem, da polbrat Gregor kani z razbojniki obiskati — očetni grad," je deseti brat govoril resnico in je v sili in potrebi lepšal s prizanesljivo lažjo. "A ker vem, česa so Uskoki zmožni, sem jih pred napadom obiskal, da bi zvedel, kaj hočejo."

"To si tvegal?" ga je grof občudujoče gledal. "Pa se jih nisi bal?"

"Deseti brat se ne boji nikogar!"

"In si ostal med njimi?"

"Ko sem slišal, da mislijo moriti, pleniti in požigati, sem se nekoliko ustrašil. A ko je Gregor — Bog mu odpusti — obljubil posebno plačilo tistemu, ki mu privede vas, žive ali mrtve, sem sklenil, da se napad ne sme posrečiti."

"Umoriti, praviš, me je hotel?" je grof ječal, debele solze so mu vrele v sivo brado.

"Tako sem brž šel in grajskemu čuvaju povedal, kaj razbojniki hočejo — in zahvalil Boga, da vas še ni bilo doma."

Grof ni mogel reči nobene, v nemoči je lezel v dve gube, kakor da se mu je zdaj zdaj zrušiti in milo gledal sina.

"Otrok moj," je potlej zaihtel naglas in ga nenadoma objel. "Obvaroval si grad in rešil bi bil mene."

"Res je, tako sem mislil."

"Boštjan, kako naj ti odvrnem vse to?"

"Ne zamerite. Že ondan sem vam povedal, kaj želim. Zase pa ne potrebujem prav nič."

"Kabliča ni več tam. Kdo mu je pomagal iz voze?"

"Vem kdo, a povedati ne morem. Rečem samo to, da bi ga tisti, ki mu je pomagal, zdaj najrajši spravil nazaj."

"Zakaj?" se je grof čudil.

"Ne zamerite, tudi tega ne povem, ne smem."

"Nekaj bi te prosil," je grof rekel po kratkem molku.

"Povejte, rad vam ustrežem."

"Prosim te, ne pripoveduj nikomur, kar si mi pravil o — Gregorju in kar je med nama."

"Molčal bom."

Deseti brat kar verjeti ni mogel, da se mu le ne sanja tako lepo: grof je z očmi objemal sina in se kesal, ker nikoli ni nic storil, da bi ga bil spoznal že zdavnaj prej.

"Ne hodi nikamor odtod," mu je naročil. "Potreboval te bom kmalu, govorila bova še o marsičem."

In je šel precej pomirjen in polajšan. A ko bi moral kreniti na levo, je konja obrnil na desno in se po veliki cesti spustil proti Stični. Suličarji, ki so bili z njim, so debelo pogledali in si prikimali.

Stiški opat se je kaj začudil, ko mu je brat vratar pritekel povedat, da je prišel žužemperški grof.

Graščak se je delal, kakor da ni v zdrahi s samostanom: tako tudi opat ni z ničemer kazal, da mu kaj ni prav. Oba sta previdno hodila okoli vrele kaše, ki se že tako dolgo kadi med njima.

"Tisti vaš Kablič," je grof naposled sprožil, "je že doma."

"Slišal sem," je opat vljudno pokimal.

"Zdaj ne nastavlja le zank in pasti, zdaj lovi že tudi ljudi. Te dni je nevarno napal lovskega paznika. Odpustite mi, če ga več ne spustim, ko ga spet dobim v pesti."

"Prosim, potrpite z betoglavcem, ne kaznujte ví, samostan sam naj ga kroti."

Grof ni odgovoril. Čez čas se je obrnil v opata in mu pričel praviti, kaj je sin Boštjan — deseti brat storil za grad in kaj bi še bil, če bi bilo treba.

Opat ni z nobenim trenom oči izdal, da že ve vse in bolj na drobno.

"A zdaj imam prošnjo do vas, gospod opat."

"Vesel bom, če vam bom mogel ustreči, gospod grof."

"Popravil bi rad svojo staro krivdo in — Boštjanu pomagal do njegove pravde."

"Bog sam vam je dal to lepo misel."

"Kako naj storim, to mi svetujte."

"Priznajte ga za sina."

"Saj ga ne tajim; njemu in meni zadostuje to. V očitni svet pa ne bi rad porinil tega, saj veste, samo obrazdal bi se."

"Pa ga posinovite."

"Tudi tako bi se dal v jezike po vsej deželi."

"Ne menite se zanje, pa se obrusijo prav kmalu."

"Kaj pa, če bi mu v zakup dal gradič Sotesko in mu ga z oporoko zapustil v pravo last?"

"Tudi dobro. Le bati se je, da bi vaši sorodniki ometali veljavnost take oporoke. Rajši mu ga na videz prodajte in izročite pobotnico, kakor da ste prejeli kupnino."

Pa tudi to se jima še ni zdelo varno na vse plati. Ugibala sta sem, ugibala tja in naposled dognala, kako bi bilo najpravše.

"Boštjan ni navajen gospostva," se je grof spomnil. "Ali bi ga za kakov čas hoteli vzeti medse, da se izuči gospodarskih in drugih gosposkih stvari?"

(Dalje prihodnjič.)

J. P. Morgan, ameriški finančnik, ki se je zagovarjal pred senatnim odsekom radi denarnih transakcij pred svetovno vojno, ker so ameriški magnati posodili Evropi toliko denarja, da je morala potem Amerika v vojno radi tega, da se reši denar.

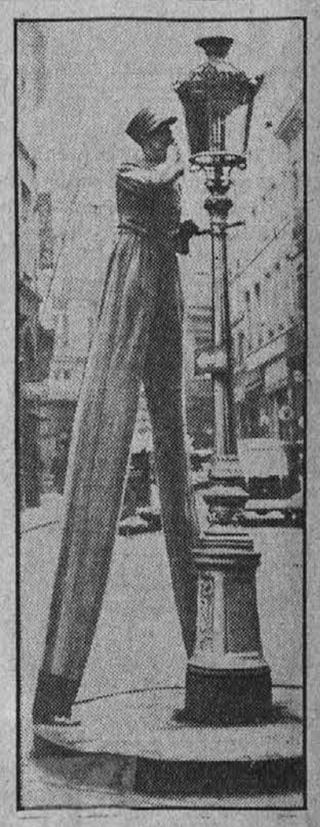

Ulična svetilka v Brustju je kot nalašč, da si ta velikan prižge cigareto pri nji. Ampak noge tega kadilca so rasle v gozdu.

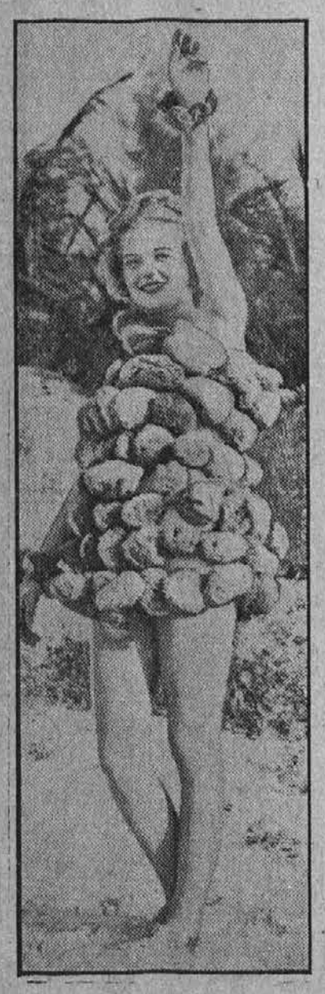

Bunny Grove je bila imenovana kraljica gob na Bahama otočju. Obleko si je naredila iz samih gob, kot vidite.

RAZPRODAJA

na

MANHATTAN SRAJCAH

se še nadaljuje pri

Frank Belaju

6205 ST. CLAIR AVE.

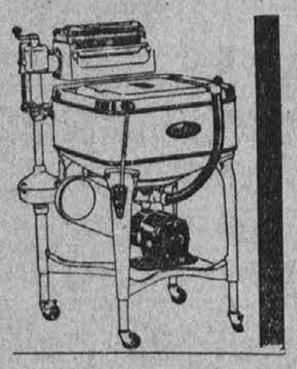

SAMO 7 MINUT ZA OPRATI VELIK ČEBER V MAYTAG-U

Opere velike, polne čebre od dveh do sedem minut . . . opere umazano delovno obleko čisto, brez drgnenja z rokami. Prostoren enokosni, vročino držeči, vlit aluminast čeber, je že sam na sebi vzrok, da se izbere Maytag, toda je še dosti drugih vzrokov. Cene so privlačne — in pogoji lahki

Model 110

MAYTAG

samo

$69.50

KREMZAR FURNITURE CO.

6808 St. Clair Avenue ENdicott 2252

Dr. Anthony L. Garbas

SLOVENSKI ZOROZDRAVNIK

v Slovenskem Narodnem Domu

6411 St. Clair Ave.

HEnderson 0919

100%

plačamo za North American Bank delnice v zameno za Frigidaire električno ledenico.

JERRY BOHINC

15704 WATERLOO RD.

KEnmore 1282

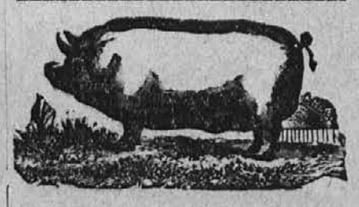

Rejeni prešiči, naravnost iz dežele, vseh velikosti, živi ali osnaženi, pregledani od vlade. Meso v kosih, šunke, plečeta, loins, izvrsten špeh. Kopljemo vsak pondeljek in četrtek, dopeljemo na dom vsak torek in petek. Dobite tudi izvrstno goveje in telečje meso po cenah na debelo.

H. F. HEINZ

VINE ST. WILLOUGHBY, O.

Tel. Wickliffe 110-J-2

Vabilo na banket

katerega priredi

društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ

V SOBOTO, 25. JANUARJA

V SLOVENSKEM DOMU NA HOLMES AVE.

začetek ob 7:30 zvečer

ZA PLES IGRA JANKOVIČ ORKESTER

Vstopnina 50c

MOŠKI BOLJŠI ČEVLJI

dobro narejeni in vsi iz usnja, po

$1.95

in

$2.98

ŽENSKI $7, $8, $9 WILBUR COON ARCH ČEVLJI

po posebno znižani ceni

$3.95

RAZPRODAJA

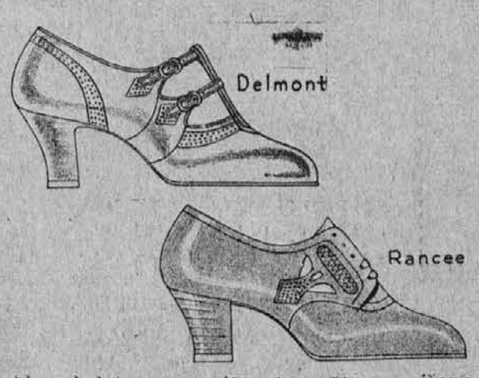

Ako gledate za resnične in pošteno znižane cene na vsem usnjenem obuvalu, potem se na vsak način okoristite s to razprodajo. — Naša zaloga jesenskih in zimskih čevljev mora biti razprodana. Cene so bile znižane, da bodo kupci hitro kupovali. Okoristite se zdaj s to redko priliko, da nakupite potrebno obuvalo za vašo družino.

Fino obuvalo za ženske

popolna izbera, sedaj po

95c do $2.45

Otroški čevlji

od

19c višje

BUTALA'S

6410 ST. CLAIR AVE.

DEŠKI OXFORDS

in visoki čevlji

sedaj po

$1.45

in

$1.95

DEKLIŠKI STRAPS TIES and OXFORDS

res prava vrednost po

$1.95